



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jeřáb ptačí

VY_52_INOVACE_87

Vzdělávací oblast: člověk a příroda

Vzdělávací obor (předmět): Praktika z přírodopisu

Ročník: 6., 7.

Jeřáb ptačí – Sorbus Aucuparia L.

Strom menšího vzrůstu s rovným kmenem, se štíhlou, řídkou a dosti nepravidelnou, většinou otevřenou korunou okrouhlého nebo oválného obrysu. Dosahuje výšky 5 – 15 m (výjimečně i více), průměru kmene do ½ m a dožívá se 100 – 200 let.

Kůra šedostříbrná, později matně šedá, hladká s jemnými trhlkami.

Pupeny značně velké, kolem 15 cm dlouhé, úzce kuželovité nebo vejcovité s lehce zakřivenou špičkou, těsně přitisklé a hustě chlupaté.

Listy lichozpeřené, až 20 cm dlouhé a 8 – 11 cm široké, až s 15 ke konci zúženými, ostře zubatými lístečky přibližně 6 cm dlouhými. Na líci tmavozelené a lysé, na rubu modrozelené, někdy se na podzim zbarvují do červena.

Květy 8 mm široké, krémově bílé, s pěti korunními lístky, četné v bohatých latách.

Plody drobné, oranžově červené, hořké malvice, často vytváří těžké chomáče.

Kořenový systém dobře vyvinutý.

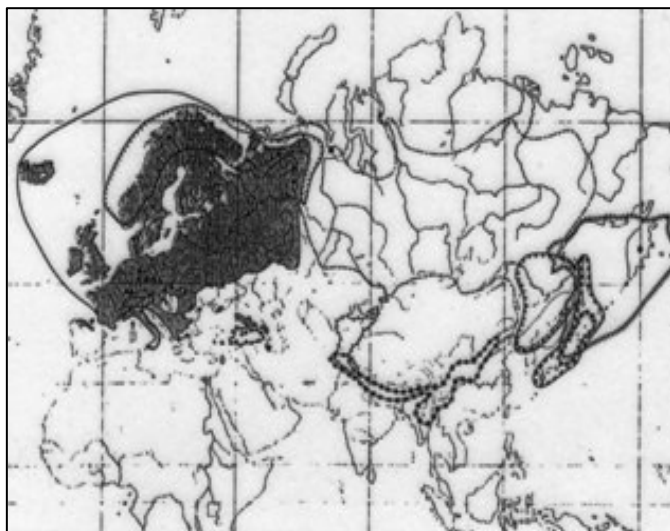


Ekologie

Světломilná dřevina, v mládí snášejí zástin. Má velké ekologické rozpětí potřeby vody. Vydrží na vysychavých půdách, udrží se i na bažinách. Roste na nejrozmanitějších druzích půd, více mu však vyhovují půdy kyselé. Špatně snáší zasolení. Odolný vůči klimatickým extrémům. Snese silné mrazy i vedra. Není poškozován časnými ani pozdními mrazy.

Význam

Četné odchylné formy s různou velikostí a barvou malvic, které slouží jako potrava ptákům a zvěři, využívají se i při výrobě marmelád. Vysazován s oblibou jako strom parkový a v silničních stromořadích.



Rozšíření

Roste všude v Evropě, poměrně četný, z nížin až do výšky 2000 m. Má charakter průkopnické dřeviny. U nás rozšířen po celém území od nížin až k hranici lesa a vystupuje až do pásma kleče. Ujímá se na druhotných dočasných stanovištích, vyskytuje se často také na nelesní půdě, na kamenitých mezích a v pískovnách.

Pracovní list k praktické výuce v arboretu

- listnaté stromy

1) Doplň (využij poznatky z informačních tabulí v arboretu):



2) Přiřaď - spoj (využij poznatky z informačních tabulí v arboretu):



lípa srdčitá

javor mléčný

jasan ztepilý

jeřáb ptačí



3) Přiřaď a barevně propoj správné odpovědi - využij poznatky z informačních tabulí v arboretu:

topol osika

dřevo je světlé a měkké, využívá se pro řezbářské práce nebo v modelářské truhlářině, lýko je houževnaté a pevné, používané jako pletivo

lípa srdčitá

malvice se využívají například při výrobě marmelád, strom je dnes s oblibou vysazován v parcích a silničních stromořadích

jeřáb ptačí

lehce se opracovává, hodí se na výrobu dýh, k výrobě dřevěných předmětů, papíru a především k výrobě sirek

Pracovní list k praktické výuce v arboretu

- listnaté stromy

1) Doplň (využij poznatky z informačních tabulí v arboretu):



dub zimní



javor mléčný



jeřáb obecný

2) Přiřaď - spoj(využij poznatky z informačních tabulí v arboretu):



lípa srdčitá

javor mléčný

jasan ztepilý

jeřáb ptačí



3) Přiřaď a barevně propoj správné odpovědi - využij poznatky z informačních tabulí v arboretu:

topol osika

dřevo je světlé a měkké, využívá se pro řezbářské práce nebo v modelářské truhlárně, lýko je houževnaté a pevné, používané jako pletivo

lípa srdčitá

malvice se využívají například při výrobě marmelád, strom je dnes s oblibou vysazován v parcích a silničních stromořadích

jeřáb ptačí

lehce se opracovává, hodí se na výrobu dýh, k výrobě dřevěných předmětů, papíru a především k výrobě sirek

Kontrolní otázky pro žáka: (jeřáb ptačí)

1) Urči plod jeřábu ptačího a správnou odpověď podtrhni:

- a) peckovice
- b) malvice
- c) ořechy

2) Zakroužkuj správnou odpověď:

Plody jeřábu se využívají pro výrobu marmelád: ANO NE

3) Zakroužkuj nesprávnou odpověď:

- a) plody jeřábu jsou potravou pro ptactvo
- b) jeřáb je strom malého vzrůstu připomínající malý keř
- c) vysazován často jako strom parkový a součást silničního stromořadí

4) Popiš slovy vzhled plodů jeřábu ptačího po dozrání:

.....

Kontrolní otázky pro žáka – odpovědi: (jeřáb ptačí)

1) Urči plod jeřábu ptačího a správnou odpověď podtrhni:

- a) peckovice
- b) malvice**
- c) ořechy

2) Zakroužkuj správnou odpověď:

Plody jeřábu se využívají pro výrobu marmelád: **ANO** NE

3) Zakroužkuj nesprávnou odpověď:

- a) plody jeřábu jsou potravou pro ptactvo
- b) jeřáb je strom malého vzrůstu připomínající keř**
- c) vysazován často jako strom parkový a součást silničního stromořadí

4) Popiš slovy vzhled plodů jeřábu ptačího po dozrání:

Plodem jeřábu ptačího jsou malvice, které jsou seskupeny do těžkých chomáčů, na podzim mají oranžovou až jasně červenou barvu



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt EU peníze školám Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Metodický list

Název materiálu: **Jeřáb ptačí**

Zdroje: COOMBES A.J., STROMY, Vydavatelstvo Osveta, Martin Czech edition, 1996
KREMER B.P., STROMY, Knižní klub ve spolupráci s nakladatelstvím Ikar Praha, 1995
Informační tabule, Mendlova univerzita v Brně, ŠLP Masarykův les Křtiny, arboretum

Druh materiálu: Materiál pro praktickou výuku v arboretu.

Anotace: Materiál je určen k praktické výuce v přírodních podmínkách (arboretu).

Očekávané výstupy: Vztah k přírodě, její ochraně. Využívání teoretických poznatků v praxi, materiál k pracovním listům.

Klíčová slova: Strom, kůra, pupeny, listy, květy, plody, kořenový systém, ekologie, význam, rozšíření

Autor: ing. Eva Voborná
ZŠ Žďár nad Sázavou, Palachova 2189/35, příspěvková organizace

Datum: 7.1. 2012

Určeno pro: 6.,7. ročník základní školy

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vzdělávací obor: Praktika z přírodopisu

Tematický okruh: Stromy - listnaté